
Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2018:6

Öka antalet församlingskollekt

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:37 Öka antalet församlingskollekt, där föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att kollekterna omfördelas, så att församlingarna själva har rätt att besluta över en större andel av kollekterna än idag och därmed att endast en mindre andel beslutas på stifts- och riksnivå. Utskottet konstaterar att det av regleringen i kyrkoordningen framgår att domkapitlet har egen beslutanderätt över stiftskollekterna. Vidare ansluter sig utskottet till Läronämndens yttrande och menar att församlings-, stifts- och rikskollekt tillsammans uttrycker kyrkans enhet och möjliggör för den enskilde att bli delaktig i kyrkans liv och uppdrag, både lokalt och globalt. Utskottet menar slutligen att kyrkostyrelsens kriterier och principer för fördelning av rikskollekt på ett bättre sätt behöver synliggöras inom Svenska kyrkan än vad som för närvarande är fallet. Detta kan exempelvis ske genom publicering på intranätet. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:37.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:37.

Motionens förslag

Motion 2018:37 av Berth Löndahl m.fl., Öka antalet församlingskollekt

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att kollekterna omfördelas så att församlingarna själva har rätt att besluta över en större andel av kollekterna än idag och därmed att endast en mindre andel beslutas på stifts- och riksnivå.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2018:37 i Ln 2018:13y, *bilaga*.

Bakgrund

Reglering i kyrkoordningen

I 43 kap. kyrkoordningen regleras hanteringen av kollekt inom Svenska kyrkan. Där framgår att kollekt får tas upp i samband med gudstjänst för att stödja Svenska kyrkans verksamhet eller någon annan verksamhet som kan anses angelägen för Svenska kyrkan. Rikskollekt får tas upp högst trettio dagar varje år, där kyrkostyrelsen bestämmer kollektändamål och vilka dagar som rikskollekt ska tas upp. Stiftskollekt

får tas upp högst tio dagar varje år, där domkapitlet bestämmer kollektändamål och vilka dagar som stiftskollekt ska tas upp. Församlingskollekt får tas upp vid varje gudstjänst som firas i församlingen, där kyrkorådet eller församlingsrådet bestämmer kollektändamål. En församlingskollekt får dock inte beslutas för dagar då kyrkostyrelsen eller domkapitlet beslutat att rikskollekt respektive stiftskollekt ska tas upp.

1995 års kollektutredning (SKU 1995:8) föreslog en minskning av det maximala antalet riks- och stiftskollekt från trettiofyra respektive tolv till trettio respektive tio, vilket sedan kom att gälla i kyrkoordningen från år 2000.

Kyrkostyrelsens kriterier och principer för rikskollekter

I samband med 2011 års kollektutredning (SKU 2012:1) föreslogs att kriterier och principer för fördelning av rikskollekter skulle fastställas vilket kyrkostyrelsen verkställde 2012. Där framgår bland annat att ”en rikskollekt är en bekräftelse och ett stöd från Svenska kyrkan och ändamålet ska naturligt kunna läggas fram i förbön. En rikskollekt är en möjlighet att markera det gemensamma uppdraget och engagemanget för ett ändamål som är angeläget för hela Svenska kyrkan.”

Följande kriterier och principer gäller för rikskollekter.

Kriterier:

1. Rikskollekterna ska gälla Svenska kyrkans egen verksamhet eller verksamhet i vilken Svenska kyrkan är engagerad samt vara relevant och ge mervärde för hela Svenska kyrkan.
2. Rikskollekterna ska främja arbete bland barn och unga.
3. Rikskollekterna ska främja internationell diakoni och mission.
4. Rikskollekterna ska främja diakonalt arbete.
5. Rikskollekterna ska främja ekumeniskt arbete.

Principer:

1. Antalet rikskollekter per år ska maximalt vara 28.
2. Delade rikskollekter ska undvikas (med undantag för barn-ungdoms- och studentorganisationer).
3. Rikskollekterna ska vara jämt fördelade över året.
4. De traditionella insamlingsperioderna för Svenska kyrkans internationella arbete och Svenska kyrkan i utlandet inramas av rikskollekter.
5. Juldagen, påskdagen och pingstdagen bör förbehållas församlingskollekt.
6. Det bör finnas en stabilitet och långsiktighet i den mottagande organisationens arbete.

Kyrkostyrelsen har således genom princip 1 lagt sig under det maximala antalet rikskollekter som enligt kyrkoordningen får tas upp.

Fördelning av kollekterna 2017

Riks- och stiftskollekter har sedan länge registrerats i Svenska kyrkans kollekt- och betalssystem (KOB). Sedan 2016 är det även obligatoriskt för församlingarna att registrera församlingskollekt i KOB. Det är därför möjligt att ta ut statistik över de totala kollektsummorna inom Svenska kyrkan ur systemet. 2017 års kollekt fördelade sig mellan riks- stifts- och församlingskollekt enligt tabellen nedan.

Kollekttyp	Insamlat totalt, kr	Insamlat %
Rikskollekt	38 412 869	39
Stiftskollekt	9 428 900	10
Församlingskollekt	50 468 646	51
Summa	98 310 415	100

Behandling i tidigare kyrkomöten

Vid 2004 års kyrkomöte behandlades motion 2004:11, där motionären föreslog att kyrkostyrelsen får i uppdrag att förbereda en ändring i kyrkoordningen så att beslut om att avskaffa riks- och stiftskollekterna kan fattas.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2004:4. Utskottet föreslog avslag på motionen med följande motivering.

Läronämnden framhåller att kollekten är, liksom förbönen, en del av gudstjänsten, där den enskilde kan uttrycka sin medkänsla med andra människor och sin delaktighet i kyrkans liv och uppdrag, både lokalt och globalt. Vidare menar Läronämnden att församlings-, stifts- och rikskollekter möjliggör detta och uttrycker kyrkans enhet. Ekonomi- och egendomsutskottet ansluter sig till det och menar också att rikskollekterna är ett utmärkt tillfälle att informera om olika delar av Svenska kyrkans verksamhet och att engagera församlingen i rikstäckande och globala intressen. Dessa tankar uttrycks även i Kyrkolivsutskottets yttrande. Kyrkolivsutskottet understryker samtidigt det positiva i utvecklingen mot större andel församlingskollekt och lyfter fram värdet av det lokala engagemanget och frivilligheten vid val av kollektändamål, men utskottet menar ändå att avskaffande av riks- och stiftskollekter är att gå för långt. Budgetutskottet påpekar i sitt yttrande över motion 2004:11 att motionens förslag i praktiken innebär ett tvingande beslut att avskaffa riks- och stiftskollekterna och att det i sin tur innebär att ekonomiska åtaganden måste finansieras på annat sätt. Även Budgetutskottet betonar att riks- och stiftskollekter synliggör ett gemensamt ansvar för Svenska kyrkan i sin helhet. Ekonomi- och egendomsutskottet anser att den nuvarande fördelningen mellan riks-, stifts- och församlingskollekt är väl avvägd och föreslår avslag till motion 2004:11.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:37.

Mot bakgrund av vad som föreslås i motionärens förslag till kyrkomötesbeslut vill utskottet understryka att det av regleringen i kyrkoordningen framgår att domkapitlen har egen beslutanderätt över stiftskollekterna. Kyrkoordningen medger således inte att kyrkostyrelsen beslutar om stiftskollekter.

Utskottet ansluter sig till Läronämndens yttrande och menar att församlings-, stifts- och rikskollekter tillsammans uttrycker kyrkans enhet och möjliggör för den enskilde att bli delaktig i kyrkans liv och uppdrag, både lokalt och globalt.

Den i bakgrundsbeskrivningen redovisade statistiken avseende insamlade kollektmedel för 2017 tyder enligt utskottet på att nuvarande fördelning av kollekt-tillfällen i kyrkoordningen är väl avvägd.

Utskottet menar slutligen att kyrkostyrelsens kriterier och principer för fördelning av rikskollekter på ett bättre sätt behöver synliggöras inom Svenska kyrkan än vad som för närvarande är fallet. Detta kan exempelvis ske genom publicering på intranätet.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2018:37.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekonomiutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Peter Bernövall, Marie Wojidkow, Åke Marcusson, Berith Pagels, David Lång, Björn Falkeblad, Suzanne Fredborg, Jenny Nilsson, Erik Johansson och Sara Lindalen.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Birgitta Nilsson, Kjell Kallenberg, Victor Backström, Mats Nilsson, Roger Sandström, Fredrik Ottesen, Petter Nilsson, Bertil Olsson och Terence Honglo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2018:13y

Församlingskollekt

Läronämndens yttrande över motion 2018:37

Läronämnden hänvisar till sitt yttrande Ln 2004:8:

Svenska kyrkan är en enhet som framträder på tre nivåer: församling, stift och nationell nivå. Kollekten är, liksom förbönen, en del av gudstjänsten, där den enskilde kan uttrycka sin medkänsla med andra människor och sin delaktighet i kyrkans liv och uppdrag, både lokalt och globalt. Församlings-, stifts- och rikskollekt möjliggör detta och uttrycker kyrkans enhet.

Uppsala den 30 augusti 2018

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Jenny Sjögren, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.